

TITUS BRANDSMA COURANT

ERIC REIJNEN RUTTEN

‘DE MEDIA ZIJN DE HOEDERS
VAN DE DEMOCRATIE’

JEROEN VAN DE VEN

‘VOLG JE PASSIE!’

MALIK AZMANI

‘WE MOETEN DE DEMOCRATIE
ACTIEF BEWAKEN’

WANNEER BEREIK JIJ JOUW KOOKPUNT?

JEROEN ANTOINE

‘DOOR MUZIEK VOEL IK MIJ VRIJ’

RAPS

OVER VRIJHEID & OORLOG

VOORWOORD & COLOFON	3	WANNEER BEREIK JIJ JOUW KOOKPUNT?	14
MALIK AZMANI ‘WE MOETEN DE DEMOCRATIE ACTIEF BEWAKEN’	4	SJUS TE BRAAK ‘IK HERKEN WAT JE VOELT’	15
PROGRAMMEUR GRONDFEST: HENDRIK-JAN DERKSEN PARTICIPANT GRONDFEST: JAN TROOST	5 5	MAHER HAJJ KADDOUR ‘VRIJHEID IS JEZELF KUNNEN ZIJN’	16
4 RAPS OVER VRIJHEID & OORLOG	6	ERIC REIJNEN RUTTEN ‘DE MEDIA ZIJN DE HOEDERS VAN DE DEMOCRATIE’	17
PRODUCTIEPARTNER GRONDFEST: ANTWAN VAN HORIK	7	COLUMN VAN JANE SMEETS COLUMN VAN MICHELLE VAN LEEUWE	18 18
CARTOONS MEER DENKWERK DAN GEDACHT!	8	REINIER VAN ZUTPHEN ‘OVERALL DENK IK DAT IK IN EEN VRIJ LAND BEN’	19
THED CAMPS ‘ONTWIKKELING EN ONDERHOUD ZIJN EEN NOODZAAK’ BEZOEKER GRONDFEST: MEREL VAN KEMPEN	9 9	FOTOGRAAF MATHIJS HANENKAMP FOTO-IMPRESSIE FREE FUTURE COLLEGE 2022	20 – 21
JERDEN ‘VOLG JE PASSIE!’	10	TEDDY VRIJMOET ‘WE WILLEN EEN VERSCHIL MAKEN’	22
LEEN VERBEEK ‘AAN VRIJHEID EN DEMOCRATIE MOET JE BLIJVEN WERKEN’	11	FRANK SPEEL ‘JUST TELL IT, JUST DO IT!’	23
JERDEN ANTOINE ‘DOOR MUZIEK VOEL IK MIJ VRIJ’	12		
ARIE DE VRIES DEMOCRATIE OF MERITOCRATIE?	13		

VOORWOORD

Vrijheid en democratie... twee begrippen die in Nederland o zo vanzelfsprekend lijken. Maar zijn we wel echt vrij, of voelen we dat alleen zo? Leven we wel in een democratie, of staat ook die bestuursvorm onder druk? Thema's waar niet alleen volwassenen over nadenken, maar waar ook jongeren een mening over hebben of de kans willen krijgen om erover mee te praten. Persvrijheid, vrijheid van meningsuiting en de rollen van de pers. Ook dat zijn belangrijke thema's en de naam van de krant is dan ook niet voor niks de Titus Brandsma Courant. Voor de totstandkoming hiervan hebben we onder andere tijdens Free Future College jongeren actief gevraagd naar hun mening over vrijheid en onvrijheid.

In deze krant lees je dan ook verhalen en ervaringen van jongeren, maar ook interviews met volwassenen die jongeren hun stem gunnen, visies op het thema vrijheid, vooruitblikken op democratiefestival GrondFest en nog veel meer. Een mooie mix van verhalen, stof die aanzet tot denken en wellicht inspireert om zelf ook eens jouw eigen vrijheid onder de loop te nemen. Want wat betekent vrijheid voor jou? Hoe vrij voel jij je eigenlijk? En hoe vanzelfsprekend vind je dat? Blader verder, lees, laat je inspireren en praat erover. Want we leven volgens de meeste mensen in een vrij land, maar er is wel actie nodig om dat ook zo te houden.

Patrick Jason
"Ik schrijf liedjes en het is voor mij heel belangrijk dat ik daarin kan zeggen wat ik wil. Natuurlijk kan je niet alles zeggen, maar voor mij als muzikant vind ik het heel belangrijk om die vrijheid te hebben."

Janne de Rooij
"Vrijheid is voor mij toegang hebben tot juiste informatie. Als jonge moeder vind ik het ook belangrijk dat er binnen de arbeidsmarkt gelijke kansen zijn voor zowel moeders en vaders als kinderloze volwassenen. Dit telt voor alle groepen, iedereen moet gelijke kansen hebben."

COLOFON

Colofon
Hoofdredactie:
Maaïke van Helmond (MaaïMedia)

Met medewerking van:
Famke Buwalda
Fiona Olthof
Jane Smeets
Michelle van Leeuwe
Sophie Paulis
Yaelle Klijn

Fotografie:
Mathijs Hanenkamp
Maaïke van Helmond

Vormgeving:
STORMM | Rob Bruggers

Met dank aan de deelnemende scholen:
Canisius College Nijmegen
Christelijk College Nassau-Veluwe Harderwijk
Citadel College Nijmegen
Johannes Fontanus College Barneveld
Maaslandcollege Oss
Montessori College Nijmegen
Over Betuwe College Bommel
SSgN Nijmegen
Thomas a Kempis College Arnhem

Organisatie:
Lindenberg Cultuurhuis
Bloom Marketing & Events

Tekst: Maaïke van Helmond

In Europa delen we liberale waarden zoals vrijheid, democratie, gelijkheid, rechtvaardigheid en eerbiediging van de rechtstaat en de mensenrechten. Deze waarden worden echter niet overal in de wereld gedeeld, maar zijn wel heel belangrijk om uit te blijven dragen. Volgens VVD-Europarlementariër Malik Azmani gaat dat veel gemakkelijker met meerdere landen samen, dan wanneer we dat hier in Nederland alleen zouden moeten doen. “Door mijn werk in het Europees Parlement probeer ik hier dan ook aan bij te dragen en internationale samenwerkingen te verbeteren.”

Een mooie uitdaging waar Malik zich inmiddels alweer sinds 2019 aan wijdt. “Vroeger werden alle regels in Nederland nog gewoon door de Nederlandse overheid vastge-

mentariërs uit alle uithoeken van de Europese Unie. “Het Europees Parlement lijkt voor veel mensen misschien ver weg, maar het gaat toch echt over heel veel zaken die dicht bij de mensen staan. Dit is dan ook een van de centrale doelen die ik mijzelf heb gesteld: duidelijk maken waarom ‘Brussel’ belangrijk is en hoe we de problemen gezamenlijk in Europees verband kunnen aanpakken en oplossen. Europese besluitvorming en wetgeving kan weliswaar erg complex zijn, maar door duidelijk en ongecompliceerd te communiceren proberen wij met onze fractie in Brussel de Nederlandse bevolking er beter bij te betrekken.”

Vanzelfsprekend of niet?

Een van de basiswaarden waarop de samenwerking binnen de Europese Unie volgens Malik gestoeld

Nederland! “Want door bijvoorbeeld aanslagen op journalisten is Nederland onlangs flink gedaald op de Europese ranglijst met betrekking tot persvrijheid, oftewel: we moeten ook in Nederland waakzaam zijn.”

De toekomst van Nederland is dus onlosmakelijk verbonden met Europa. “Nederland zou niet zonder kunnen en willen. Bepaalde verworvenheden zijn vanzelfsprekend geworden voor de jongere generaties, zoals vrij reizen zonder paspoort, betalen met één munt, mobiele data gebruiken in het buitenland, studeren waar je maar wil... Deze

zaken zouden zonder Europese samenwerking niet mogelijk zijn en de toekomst heeft ons nog veel meer te bieden.” Deze voordelen zijn echter niet vanzelfsprekend en moeten continu verdedigd en verbeterd worden. “Door meer betrokken te zijn bij deze ontwikkelingen, kun je ook meer invloed uitoefenen op welke kant we in de EU op moeten gaan. Jongeren zouden daarom niet alleen gewend moeten zijn aan de voordelen van de EU, maar zich zeer zeker ook bewust moeten zijn van hoe al deze faciliterende regels tot stand komen.”

MALIK AZMANI

‘WE MOETEN DE DEMOCRATIE ACTIEF BEWAKEN’

legt in Nederlandse wetten”, vertelt hij. “De EU hield zich destijds voornamelijk bezig met het coördineren van regels om de handel met andere Europese landen in één interne markt makkelijker te maken.” Tegenwoordig is de EU nog belangrijker, omdat deze zich met veel meer onderwerpen bezighoudt en wetgeving maakt op grensoverschrijdende gebieden zoals veiligheid, migratie en klimaatverandering. “Veel wetten in Nederland worden nu dan ook eerst afgesproken in de EU. Dat zijn veelal onderwerpen waarbij je echt iets kunt bereiken door samen te werken.”

Dichterbij dan je denkt

Voor de mensen die niet precies weten hoe het daar nou zit in Brussel: in het Europees Parlement zitten 705 Europarlementariërs uit 27 lidstaten van de EU, verdeeld over acht verschillende politieke groepen. Zij moeten het allemaal eens zien te worden over resoluties, wetten en de manier waarop zij het werk van de EU willen controleren. Oftewel, veel vergaderen om overeenstemming te vinden tussen Europarle-

is, is vrijheid. “Naar mijn mening is dat één van de kernwaarden die ons continent kenmerkt. Lang gingen wij ervan uit dat dit logischerwijs ook zou overslaan op landen buiten Europa, maar helaas moeten we vaststellen dat steeds meer landen in de wereld een ander beeld voor ogen hebben op dat gebied.” Zelfs binnen Europa lijkt deze vanzelfsprekendheid niet meer overal te gelden. “Zo zien we in Hongarije een regeringsleider die voor zijn land een ‘illiberale democratie’ voor ogen heeft. Dit druist in tegen onze normen en waarden, want respect voor de rechtsstaat en democratie zijn basisvoorwaarden voor toetreding tot de EU. Dat deze nu door enkele lidstaten met voeten worden getreden, is een zeer zorgelijke ontwikkeling. Daardoor verdwijnt immers het wederzijdse vertrouwen in elkaars bestuur, wat internationale samenwerking op veel gebieden bemoeilijkt.” Volgens Malik laat dit ook zien dat democratie iets is waar je constant aan moet werken en wat je actief moet bewaken. Ook in

PROGRAMMEUR GRONDFEST: HENDRIK-JAN DERKSEN

Tekst: Maaïke van Helmond

Veelzijdige duizendpoot Hendrik-Jan Derksen beweegt zich op het snijvlak van cultuur, onderwijs en het sociaal domein. Onder andere als programmaleider, nachtburgemeester, conceptenmaker en festivalprogrammeur verbindt hij verschillende werelden om er zo voor te zorgen dat er meer samenleefd wordt in een meer solidaire samenleving. Eerder werkte hij onder andere mee aan: De Roze Cross, Ieder Talent Telt, YallahYallah, Een Frisse start na de Toeslagenaflaai en Welcome to Nijmegen (Heumensoord).

“Met GrondFest hebben we een mooie, nieuwe plek waar we als Nederlandse samenleving en als stad samen kunnen werken en kunnen experimenteren om uiteindelijk te komen tot een socialere en stabielere samenleving. Een samenleving waarin jong en oud, stads en plattelands en nieuwkomer en oudblijver elkaar met respect kunnen blijven ontmoeten. Dit is juist nu belangrijk, omdat ik geloof dat we ons in een tijd bevinden waarin veel sociale en maatschappelijke verworvenheden onder druk staan. Het is dan ook hard nodig om samen stil te staan bij wat voor samenleving we willen zijn en hoe we daar met zoveel mogelijk actieve mensen aan bij kunnen dragen, ideeën kunnen

uitwisselen, ontmoetingen kunnen organiseren en actief samen aan de slag kunnen gaan. Een festival als GrondFest geeft een mooie kans om al deze zaken samen te brengen.

Om daar mijn steentje aan bij te dragen, maak ik bij het programmeren van mijn aandeel afwegingen op basis van urgentie, inhoud en veelheid in vorm. Dit om te zorgen dat het programma zowel verrassend als inspirerend is, nieuwe skills kan aanleren en uitnodigt tot ontmoeten. Ik vind het mooi om te zien als mensen op de een of andere manier geraakt worden door een spreker of het programma en als dit vervolgens aanzet tot reflectie of actie. Iedereen is anders en de ene mens bereik je beter via tekst, de ander via muziek en weer een ander via dans of een workshop. Bovendien zorgen verrassende elementen er vaak voor dat mensen zich makkelijker openstellen voor nieuwe ervaringen en ontmoetingen. We hebben met het team dan ook hard gewerkt om te komen tot een mooi scala aan ervaringen die hopelijk ook een aanzet geven tot een langdurigere inzet van onze bezoekers en die een vliegwheel kunnen worden voor bepaalde acties, onderwerpen en samenwerkingen.”

PARTICIPANT GRONDFEST: JAN TROOST

Tekst: Maaïke van Helmond

Jan Troost is Projectleider Toegankelijkheid en Wonen bij Zelfregiecentrum Nijmegen, politiek lobbyist en de drijvende kracht achter Aparticipatie TV. Als bruggenbouwer brengt hij de werelden van mensen met en zonder een handicap bij elkaar, op kritische, oplossingsgerichte en bevlogen wijze.

“Twee jaar geleden werd ik vlak voor het Democratiefestival gebeld door de provincie, omdat er vragen waren over de toegankelijkheid van het terrein voor mensen met een handicap. De situatie was op zijn zachtst gezegd beroerd, was mijn conclusie, maar hoewel het kort dag was, zijn er destijds toch nog wel wat voorzieningen aangebracht. Ik hoop dat het deze keer allemaal wat beter geregeld is, want ook mensen met een handicap moeten de mogelijkheid krijgen om zich uit te spreken over belangrijke zaken als de democratie in onze samenleving. Die gaat immers iedereen aan. Het lijkt er in ieder geval op dat er deze keer beter over de locaties is nagedacht en ik hoop dat dat ook zal leiden tot debatten die daadwerkelijk inclusief zijn.

Om dat te bereiken is het heel belangrijk dat er zowel vooraf als tijdens GrondFest duidelijke informa-

tie wordt verschaft. Zijn bepaalde locaties minder goed toegankelijk voor mensen met een handicap, geef dat dan ruimschoots op tijd en duidelijk aan of - nog beter - zorg dat het probleem wordt verholpen. En zo is het ook belangrijk om te weten of er de mogelijkheid is voor een (gebaren)tolk en of er aangepaste toiletten zijn, om maar wat voorbeelden te noemen. Overigens is het niet genoeg om alleen te laten weten dat er aangepaste toiletten zijn, maak ook meteen duidelijk waar die zich bevinden om het voor iedereen makkelijker te maken. Het klinkt misschien logisch, maar onbewust zijn dat vaak toch niet de dingen waar rekening mee wordt gehouden. Niet voor niets zet ik mij al vijftig jaar in voor de belangen van gehandicapten.

Tijdens GrondFest gaan we met Aparticipatie TV alles wat er de twee dagen van het festival gebeurt op beeld vastleggen. Daarnaast wil ik zelf ook aan een aantal debatten deelnemen, want onze democratie staat onder druk, dus daar moeten we ons allemaal mee bezighouden. Iets wat je onder andere kunt doen door je mening te delen met anderen. Ik hoop dan ook dat dat precies is wat tijdens GrondFest gaat gebeuren. Daarnaast hoop ik ook gewoon op twee gezellige dagen, want dat is toch wel het beeld dat een festival bij mij oproept.”

4 RAPS OVER VRIJHEID & OORLOG

VRIJHEID.
WORDT BEPERKT DOOR DE OVERHEID.
DAARDOOR ONTSTAAT ER ONENIGHEID.
DIE DOOR MARK RUTTE WORDT GELEID.
HEEFT HIJ WEL DE JUISTE PRIORITEIT?
WE ZIJN MET ZO VEEL VERSCHILLENDE MENSEN.
MET ZO VEEL WENSEN.
NIET ALLES IS WAAR WAT ER WORDT VERTELD.
DAT IS BEST WEL RAAR, WANT ALLES GAAT OM GELD.
IN DE WERELD IS ER TE VEEL GEWELD.
DE ENERGIEPRIJZEN RIJZEN EN DAARDOOR KUNNEN WE NIET MEER REIZEN.
WIJ WILLEN DE POLITIEK DAAROP WIJZEN.
WIJ HEBBEN OOK EEN EIGEN STEM.
DUS TRAP NIET ZOMAAR OP DE REM.

IN DE OORLOG MOET JE VECHTEN.
VOOR JE LEVEN EN VOOR JE RECHTEN.
SUPER VEEL MENSEN ZIJN AAN HET SCHUILEN.
DAAROM MOETEN WE ALLEMAAL HUILEN.
ZE HEBBEN VEEL VERDRIET.
OMDAT JIJ SCHIET.
DAAROM SCHRIJF IK DIT LIED.
IK HOOP DAT IEDEREEN DIT ZIET.
DUS LEG JE GEWEER NOU MAAR SNEL NEER.
DAN DOE JIJ NIEMAND MEER ZEER.

IN DE OORLOG MOET JE HARD VECHTEN.
VOOR JE EIGEN EN ANDERMANS RECHTEN.
SUPERVEEL MENSEN ZIJN BANG.
WANT DE OORLOG DUURT VEEL TE LANG.
OVERAL ZIJN MENSEN AAN HET SCHIETEN.
HONGERSNOOD, DUS ATEN BLOEMBOLLEN EN BIETEN.
IEDEREEN MOET SUPERSNEL VLUCHTEN.
WE ZIJN AAN HET RENNEN, ZWETEN EN ZUCHTEN.
WANNEER IS HET NOU EENS KLAAR?
WE WILLEN NIET LEVEN IN GEVAAR.

ER IS EEN OORLOG IN DEKRAÏNE.
WE VINDEN DAT DE MENSEN HET NIET VERDIENEN.
DE RUSSEN KOMEN MET HUN OORLOGSMACHINE.
EN ZE VERBRUIKEN VEEL BENZINE.
DE DEKRAÏNERS ZIJN BANG EN ZE STAAN ONDER DRANG.
EN MOESTEN HUN LAND UIT ONDER DWANG.
MOEDERS EN KINDEREN MOESTEN HUILEN.
ZE MOESTEN SCHUILEN ZELFS IN KUILEN.
ZE MOESTEN SPULLEN RUILEN, WANT ZE HADDEN GEEN ETEN.
KUNNEN WE DEZE OORLOG ZO SNEL MOGELIJK VERGETEN?

Tekst: Maaïke van Helmond

PRODUCTIEPARTNER GRONDFEST: ANTWAN VAN HORIK

Antwan van Horik is een van de eigenaren van De Schoenfabriek, een 'one-stop-shop' binnen de festivalbranche. Met De Schoenfabriek bedienen ze het hele spectrum: van conceptontwikkeling tot productie en van zakelijk of artistiek leider tot bemiddelaar in theateracts.

"Ik vind het belangrijk dat mensen hun mening kunnen geven over wat er speelt in de samenleving. Hier in Nederland is het nu nog goed geregeld wat de democratie betreft, maar er verandert wel van alles. Daarom is het van groot belang om met zijn allen aan die democratie te blijven werken en het gesprek gaande te houden, bijvoorbeeld tijdens een festival als GrondFest.

Twee jaar geleden waren wij met De Schoenfabriek als productiepartner betrokken bij het Democratiefestival en ook dit keer zijn we weer van de partij tijdens GrondFest. Een uitdagende taak

die voor ons ligt, want in twee dagen tijd gebeurt er ontzettend veel. Zo ontvangen wij de gast-sprekers, zorgen we dat ze weten waar ze moeten zijn en regelen we dat ze microfoons hebben zodra ze het 'podium' betreden. Daarnaast fungeren wij als aanspreekpunt voor de beveiliging, regelen we de EHBO en zorgen we ook voor alles rondom de Spiegeltent, om maar wat voorbeelden te noemen. Zelf zullen wij dus helaas weinig meekrijgen van wat er allemaal besproken wordt tijdens de debatten en dergelijke, op af en toe een flard na, simpelweg omdat we te druk zijn. Maar ik hoop dat wij er op onze manier ons steentje aan bij kunnen dragen dat mensen de rust en de ruimte ervaren om met elkaar in gesprek te gaan. En dan niet alleen de mensen die altijd het hardste schreeuwen op de voorgrond, maar juist ook diegenen die normaal wat meer op de achtergrond staan. Iedereen moet zijn mening en ideeën kunnen delen met anderen, zodat we hopelijk na afloop met zijn allen terug kunnen blikken op twee hele mooie en productieve dagen."

BEZOEKER GRONDFEST: MEREL VAN KEMPEN

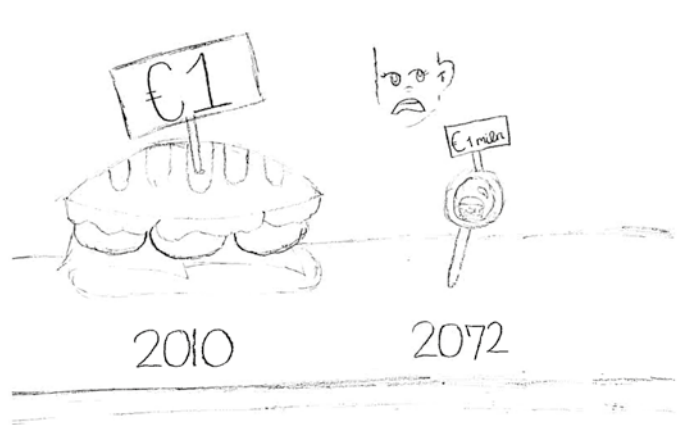
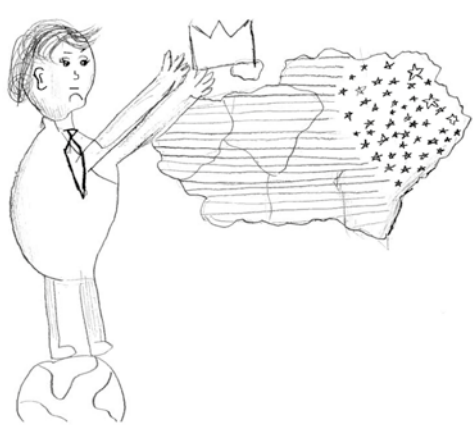
Lid van de Jonge Socialisten in de PvdA en sinds november 2021 onderdeel van het landelijke bestuur.

"In Nederland hebben we het allemaal bijzonder goed geregeld qua democratie. Zo hebben we bijvoorbeeld het recht om te stemmen en het recht om onze stem te laten horen tijdens demonstraties. Hier vinden we dat heel normaal, maar dat geldt zeker niet voor de hele wereld. Kijk alleen maar naar landen als Sri Lanka en Myanmar of naar een persoon als Donald Trump.

Tekst: Maaïke van Helmond

Deze voorbeelden maken maar al te duidelijk hoe de invulling van een democratische rechtstaat van land tot land en van persoon tot persoon kan verschillen. Vandaar dat een festival als GrondFest volgens mij ook zo belangrijk is. Het is dé uitgelezen kans om mensen in te laten zien hoe belangrijk de democratie is voor Nederland. En dan met name voor jongeren, want wij zijn de toekomst en wij bepalen uiteindelijk hoe Nederland zich vorm zal geven in die toekomst. Ik hoop dan ook dat er heel veel jongeren aanwezig zullen zijn tijdens GrondFest, óók de wat minder politiek betrokken jongeren. Wat ik nog meer hoop? Dat iedereen, inclusief ikzelf, naar huis gaat met het idee: 'wow, ik heb echt wat geleerd over de democratie dat ik nog niet wist'. Mijn plan is dan ook om heel actief deel te nemen, de gesprekken aan te gaan met anderen en open te staan voor de meningen van anderen. Vanuit mijn functie als lid van de Jonge Socialisten, maar zeker ook vanuit mijn eigen interesse."

opladers!
5- pm.

Tekst: Yaelle Klijn

Vrijheid ten opzichte van onvrijheid, een thema waar tijdens het Free Future College 2022 op verschillende manieren invulling aan werd gegeven. Zo konden de aanwezige leerlingen onder andere deelnemen aan een workshop cartoon & spotprent tekenen, verzorgd door striptekenaar Jelko Arts. Namens het Mediateam nam Yaelle Klijn een kijkje bij deze workshop. Hieronder lees je haar ervaring.

Terwijl ik naar binnen liep, was er al een heel interessant gesprek aan de gang over de gevolgen die het maken van een spotprent kan hebben. Als voorbeeld werd de Franse docent Samuel Paty genoemd, die werd onthoofd omdat hij zijn klas een cartoon van de profeet Mohammed liet zien. Alle deelnemers aan de workshop waren het erover eens dat vermoorden te ver ging, maar de meningen liepen wel uiteen over hoe ver een spotprent mag gaan. Zo vond een van hen dat je alles moet kunnen tekenen wat je wil, waarop iemand anders zei dat je van het geloof af moet blijven. Voor sommige mensen ligt het geloof namelijk zo dichtbij, dat je het niet kan maken om iemand zo te beledigen.

Dat bracht ons bij de volgende kwestie: hoe kan een tekenaar bedenken wat wel en niet kan? Moet hij rekening houden met wat mensen vinden - wat zijn vrijheid inperkt - of moet hij doen wat hij wil, ook al kan hij daardoor mensen beledigen? Jelko gaf aan dat hij, hoewel hij over het algemeen toch al niet zulke heftige onderwerpen koos, sinds de moord op Samuel Paty desondanks meer oplet op wat hij tekent. Hij stelt zichzelf daarbij vragen als: 'beledig ik hier veel mensen mee?' en 'wat als mensen mij toch gaan opzoeken omdat ze het niet eens zijn met de cartoon, loop ik dan gevaar?' Het is dus duidelijk dat deze moord ook impact op zijn doen en laten heeft gehad.

Cartoontekenaars denken dus ook na over hun vrijheid en in hoeverre ze hun mening kunnen uiten. Maar genoeg gepraat. Er moest natuurlijk ook gewoon worden getekend. De onderwerpen die de deelnemers kozen en op een creatieve manier uitwerkten, liepen zeer uiteen: van een telefoontas op school tot vegetariërs die belachelijk werden gemaakt. Zo werd het probleem van

de telefoontas uitgewerkt tot een wereldbol, met boven op de wereldbol vergroot de school en aan de onderkant iemand die tijdens zijn vakantie zat te chillen op een strand. Diegene kwam er net achter dat hij vergeten was om zijn telefoon uit de tas te halen. Een beetje overdreven natuurlijk, maar wel grappig. En de boodschap was duidelijk. Er was ook een tekening van Thierry Baudet en Sigrid Kaag, waarbij op Thierry Baudet een Russische vlag was getekend en Kaag ook tot een Rus was gemaakt, met zo'n muts op. Dat liet zien dat het belachelijk was dat Kaag als spion werd neergezet, terwijl het Forum voor Democratie juist gefinancierd zou worden door Russische organisaties. En nog een leuk voorbeeld: een cartoon van mensen die vegetariërs belachelijk maken omdat ze haver eten, terwijl de koeien die die mensen opeten ook haver eten...

Al met al vond ik het een erg leuke ervaring, waarbij ik bovendien veel heb geleerd over hoe cartoontekenaars denken en hoe cartoons tot stand komen. Er zit duidelijk meer denkwerk achter dan ik bij voorbaat dacht!

Tekst: Maaïke van Helmond

"Een omwenteling in het onderwijs is even noodzakelijk als de energietransitie of het aanpakken van het klimaatvraagstuk." Even noodzakelijk, maar wel minder tastbaar en nog onvoldoende benoemd, aldus Theo Camps, hoogleraar Organisatiekunde en Bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg, in het bijzonder verbonden aan TIAS School for Business and Society. "De impulsen voor verandering zullen dan ook van verschillende kanten moeten komen en in combinatie moeten leiden tot daadwerkelijke ingrijpende veranderingen."

Wellicht vraag je je nu af: waarom is die omwenteling dan zo noodzakelijk? Een vraag waarop Theo een duidelijk antwoord heeft: "We komen uit een tijd waarin de overheid zich spiegelde aan het bedrijfsleven en een manier van organiseren en werken ontwikkelde waarin bedrijfsmatige benaderingen de boventoon voerden. Daarbij verdween het denken in termen zoals

rechtvaardigheid, publiek belang en maatschappelijke verbinding steeds verder naar de achtergrond. Het afmeten van het succes van scholen aan het percentage geslaagden voor eindexamens is daarvan een mooi voorbeeld. We beseffen ons echter meer en meer dat we zijn doorgeschoten in die manier van denken, omdat onderwijsinstellingen inmiddels op verschillende fronten vastlopen. Het zou daarom goed zijn om de bijdrage die een onderwijsinstelling levert aan de samenleving veel ruimer te bekijken, onder andere door de vraag te stellen welke maatschappelijke meerwaarde de onderwijsinstelling wil creëren." Wanneer je dat vraagt aan de mensen die er werken, ouders of leerlingen, dan zullen ze volgens Theo meer benoemen dan het percentage geslaagden. "Dan gaat het onder andere om de vorming van leerlingen tot zelfstandige individuen, om de ontwikkeling tot goede burgers, om de ontwikkeling van een goede kennisbasis en om het ontwikkelen van vakmanschap. Met een derge-

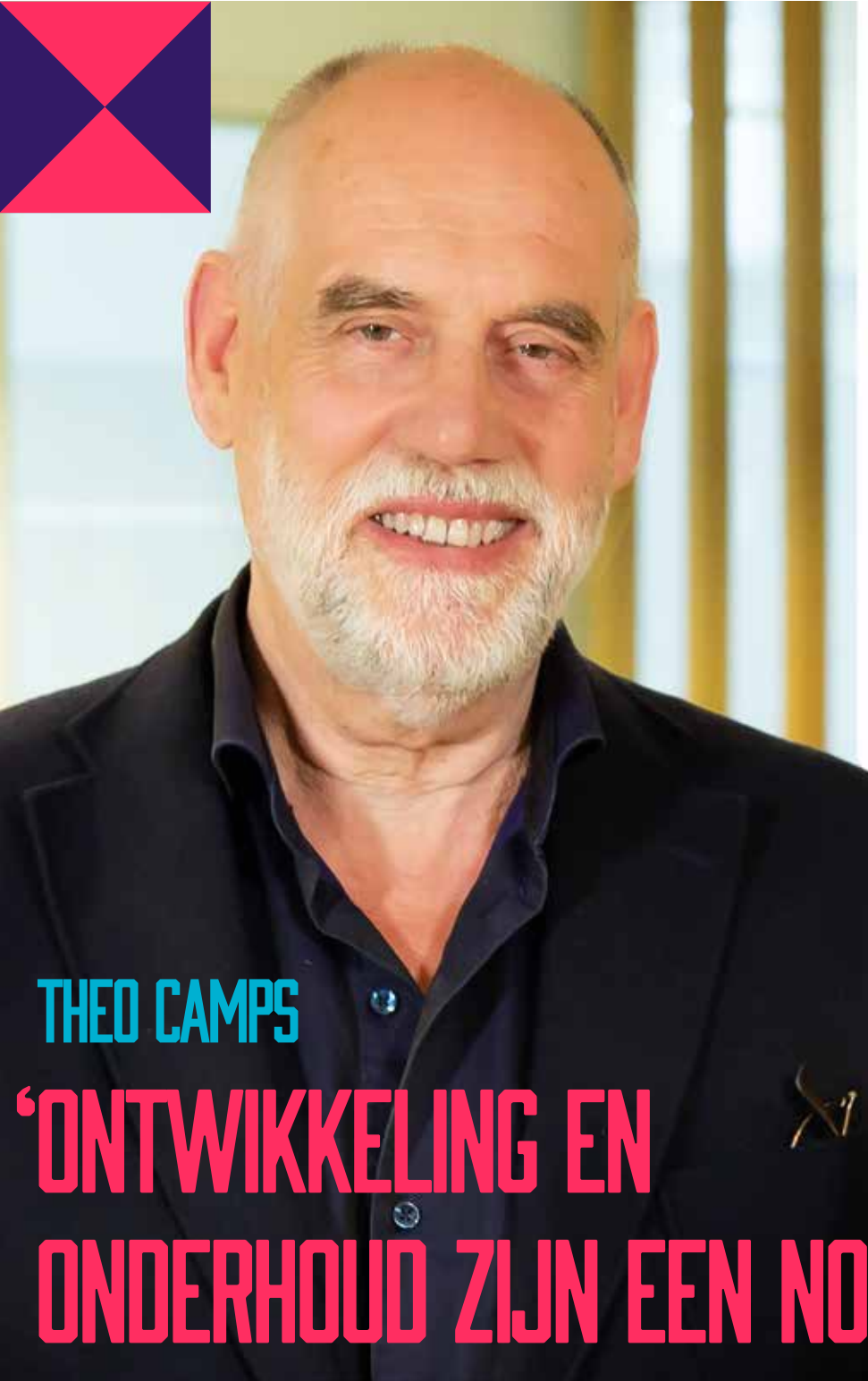
lijke benadering ontstaat een heel ander beeld van de te bereiken resultaten van de onderwijsinstelling en de leiding van de organisatie zal gaan sturen op een brede waardetoevoeging aan de samenleving. Daarbij spelen getallen ook een rol, maar zijn geen doel op zich."

Overdracht & dialoog

Overigens is volgens Theo ontwikkeling niet alleen binnen het onderwijs hard nodig, maar ook binnen de samenleving an sich noemt hij ontwikkeling en onderhoud een noodzaak "Onze samenleving wordt gedragen door onderlinge verbondenheid, via wet, cultuur en moraliteit. Dat zijn geen statische begrippen, maar begrippen die aan voortdurende ontwikkeling onderhevig zijn en onderhoud vergen. Dit wordt in een samenleving gedragen door overdracht van generatie tot generatie en door dialogen tussen personen en groepen met verschillende opvattingen. Wanneer dergelijke dialogen onvoldoende worden gevoerd, dan wordt de aandacht voor ontwikkeling en onderhoud ondermaats en zal het begrip van vrijheid, democratie en politiek verminderen en betekenis verliezen. Als je kijkt naar jongeren, dan worden dit soort gesprekken belangrijker naarmate het verband tussen

hun persoonlijke vrijheid en het maatschappelijke vrijheidsbegrip duidelijker te leggen valt. Iets wat nu bijvoorbeeld heel goed gedaan kan worden aan de hand van de huidige ontwikkelingen in Rusland en Oekraïne." We mogen dan misschien wel denken dat hier in Nederland vrijheid en democratie heel vanzelfsprekend zijn, Theo denkt daar toch echt anders over. "Niets is vanzelfsprekend! Democratie gaat over maatschappelijke opvattingen, interpretaties, afspraken en het nakomen ervan. De zorg voor vrijheid is daarmee direct verbonden. Onderling debat over verschillende maatschappelijke ambities zal moeten leiden tot een gezamenlijke richting en tegelijkertijd tot respect voor opvattingen die door minderheden worden uitgedragen. Pas wanneer er wederzijds daadwerkelijk voldoende respect wordt opgebracht, is er sprake van echte (individuele) vrijheid."

MEER
DENKWERK
DAN
GEDACHT!

THEO CAMPS
'ONTWIKKELING EN
ONDERHOUD ZIJN EEN NOODZAAK'

Tekst: Michelle van Leeuwe.
Yaelle Klijn en Sophie Paulis

Jeroen Antoine, een Nijmeegse artiest die eclecticische popmuziek maakt, zoals hij het zelf zo mooi omschrijft. Tijdens het inspirerende gesprek dat we met hem hadden, vertelde hij ons over hoe hij werd gepest, zijn gokverslaving en zijn ‘redding’, de muziek en hoe al deze dingen zijn leven hebben beïnvloed.

De invloed van pesten
“Dat ik vroeger behoorlijk ben gepest, is iets wat ik lang heb onderdrukt. Ik was me niet zo bewust van de invloed die dit had op mijn leven, totdat ik er tijdens de trajecten ter behandeling van mijn gokverslaving achter kwam dat deze verslaving deels is ontstaan door het pesten. Het is mij nu dus wel duidelijk dat pesten een grote invloed op mij heeft gehad, iets waar ik vroeger overigens een stuk meer last van had dan nu. Tegenwoordig ben ik me veel beter bewust van deze invloeden en weet ik dat ik, ondanks de nare ervaringen die pesten met zich meebrengt, er een stuk sterker van ben geworden.”

Als een kameleon door het leven
“Doordat ik zo werd gepest, deed ik heel hard mijn best om erbij te horen. Alles om dat pesten te voorkomen. Tegenover bepaalde mensen deed ik daarom heel stoer, bij anderen juist heel rustig en aardig. Ik veranderde mijn hele persoonlijkheid voor anderen, in de hoop dat ze mij aardig zouden vinden. Wat raar is, is dat ik destijds wel dacht dat ik heel erg vrij was, omdat ik heel veel vrienden en kennissen had. Maar ik had een soort roze bril op en wist niet langer wat ik zelf wilde en wat mijn eigen mening was. Ik ging als een soort kameleon door het leven en vergat hierdoor wie ik zelf was. Pas toen ik die roze bril afzette, merkte ik hoe beperkt ik was in mijn vrijheid. Ik begon me af te vragen wie mijn echte vrienden waren, wie

er voor me zouden zijn als ik niet lekker in mijn vel zou zitten. Die behoefte om mezelf aan te passen is overigens nooit helemaal weggegaan, het is iets wat een deel van mijn persoonlijkheid is geworden. Ik ben me er nu alleen bewuster van als ik het doe en probeer nu meer te denken aan mijn eigen behoeftes en minder te geven om de mening van anderen.”

De problemen van een gokverslaving
“Op mijn zeventiende volgde ik een opleiding sport en bewegen, waar ik bevriend raakte met een aantal achttienjarige jongens die tijdens pauzes en tussenuren vaak gingen gokken. Zij deden het voorkomen alsof zij elke keer met bakken vol geld terugkwamen. Dat leek mij ook wel wat. Dus toen ik achttien werd en ze mij vroegen om een keertje mee te gaan, deed ik dat. Het begon met een klein bedrag een enkele keer in een pauze, maar dat veranderde als snel in steeds grotere bedragen en steeds vaker. Met vrienden, maar soms ook alleen. Uiteindelijk besteedde ik zelfs het grootste deel van mijn vrije tijd aan

gokken, zonder te beseffen hoe erg dit eigenlijk was. Tot ik ineens al mijn geld had verloren in één middag. Toen realiseerde ik mij pas waar ik mee bezig was en dat dit niet goed was. Hoewel ik mij ontzettend schaamde, ben ik op dat moment wel meteen naar mijn ouders gestapt. Ik wist dat ik hoe dan ook bij hen terecht kon en zij hebben mij destijds ook heel goed geholpen. Het resultaat was dat ik een tijdlang stopte met gokken, maar van een verslaving kom je niet zomaar af. Via een vriend van mij kwam ik in aanraking met online gokken. Het zag eruit als een onschuldig spelletje, maar je raakte er wel heel snel heel veel geld door kwijt. Opnieuw ging het van kwaad tot erger en stond ik uiteindelijk weer diep in de min.”

Het grootste gevaar
“Bij verschillende trajecten heb ik over mijn gokverslaving kunnen praten, iets wat mij echt heeft geholpen. Ik leerde onder andere dat ‘het grootste gevaar is als er geen gevaar meer is’. Een uitspraak die mij erg is bijgebleven. Al denk je dat

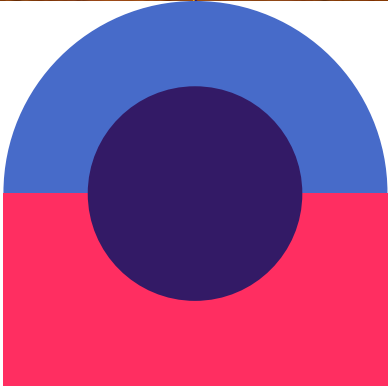
je van je verslaving af bent en dat het veilig genoeg is om weer een keertje te gaan gokken, de verslaving heeft je zo weer te pakken. Tegenwoordig ben ik mij er dan ook van bewust dat mijn gokverslaving iets is waar ik nooit meer van af zal komen, iets waar ik mee moet leren leven. Het beperkt mijn vrijheid dus wel, want ik moet constant alert zijn en zal altijd een slaaf blijven van het gokken.”

Problemen bespreekbaar maken via muziek
“Muziek is voor mij een manier om mijn problemen te uiten in het leven. Ik praat hierin over mijn gevoelens, mijn gokverslaving, dingen die ik niet snap in het leven. Voor mij is dit heel erg belangrijk. Ik haal hier kracht uit en ik hoop hiermee mensen te helpen, maar het werkt ook heel erg therapeutisch. Zelf omschrijf ik mijn muziek als eclecticische popmuziek, omdat ik niet echt één stijl heb, maar een mix van meerdere stijlen in mijn muziek verwerk. Hierin kan ik mij helemaal loslaten, ik kan er alles in kwijt. Door muziek voel ik me vrij!”

JEROEN ANTOINE

‘DOOR MUZIEK VOEL IK MIJ VRIJ’

ARIE DE VRIES VAESSEN

DEMOCRATIE OF MERITOCRATIE?

Tekst: Jane Smeets en Maaïke van Helmond

Leven we in Nederland eigenlijk nog wel in een echte democratie? Een gegeven waar Arie de Vries Vaessen, voorzitter van de raad van bestuur van Lentl, zijn vraagtekens bij zet. Helemaal als je kijkt naar de letterlijke betekenis van het woord democratie: de wil van het volk. “Maar gaat het niet te veel om de wil van de sterksten, degenen die het goed hebben, voldoende presteren en voldoende geld hebben?”

Als je het hem op de man af vraagt, vreest Arie voor het laatste. “We neigen in Nederland momenteel meer naar een meritocratie, een samenlevingsvorm waarin de sociale status wordt bepaald door je prestaties en capaciteiten. Belangrijke beslissingen worden hoofdzakelijk genomen door degenen die het ‘verdienen’ en het gat tussen deze groep en degenen die wat minder goed mee kunnen doen, wordt helaas steeds groter.” Een ontwikkeling waar hij ook in zijn vakgebied meer dan regelmatig mee wordt geconfronteerd. “Lentl is een koepelorganisatie waar verschillende organisaties voor sociaal werk onder vallen, zoals - om maar een voorbeeld te noemen - Sterker sociaal werk in regio Nijmegen. Wij zien elke dag weer met eigen ogen dat steeds meer mensen, om wat voor reden dan ook, moeite hebben om mee te doen in de maatschappij. En de huidige ontwikkelingen, zoals de energiecrisis en de enorme kostentoeename, maken deze situatie er alles behalve beter op. Bij Lentl doen we er dan ook alles aan om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan (blijven) doen in de samenleving.”

Op grote en kleine schaal
Overigens doen ze dit niet alleen richting de inwoners en de mensen die ze ondersteunen, maar ook intern, binnen Lentl zelf, vertelt Arie. “Deze ontwikkeling speelt zich namelijk niet alleen op grote schaal, oftewel landelijk, af, maar ook op kleine schaal, zoals binnen bedrijven en onderwijsinstellingen. Vandaar dat wij het binnen Lentl heel belangrijk vinden dat iedereen die bij ons werkt het gevoel heeft van belang te zijn en invloed uit te kunnen oefenen op wat er binnen onze organisatie gebeurt. Het is

dus geen kwestie van ‘de meeste stemmen gelden’, maar eerder een kwestie van ook de minderheid een stem geven en luisteren naar iedereen. Uiteraard kun je dat ook weer doorvertalen naar de rest van onze samenleving. En volgens mij is dat ook precies waar het binnen een democratie om draait: minderheden een stem geven en ze zo mee laten draaien in de maatschappij. Gebeurt dat niet, dan is er naar mijn mening ook geen sprake van een echte democratie, maar dan leven we dus in een meritocratie.”

Minimale bestaanszekerheid
Met dit in gedachten, raken we volgens Arie ook meteen het onderwerp vrijheid. Een onderwerp dat je volgens hem op twee manieren kunt benaderen. “Je kunt vrijheid in enge zin opvatten, daarmee bedoel ik de afwezigheid van oorlog, een bezetter of een macht die jou overrulet. Dat is echter niet mijn opvatting. Ik denk namelijk dat er pas echt sprake is van vrijheid als je je als individu kunt ontwikkelen en deel kunt nemen aan de samenleving. Wat daarvoor nodig is? Een minimale bestaanszekerheid, dus dat je onder andere vrij toegang hebt tot onderwijs en je talenten kunt ontwikkelen. Pas dan heb je volgens mij de mogelijkheid om vrij keuzes te maken en om een gevoel van vrijheid te ervaren.” Oftewel, ook hiervoor geldt dat het belangrijk is om mee te kunnen komen in de samenleving, iets wat dus lang niet altijd vanzelfsprekend is. “Helaas staan vrijheid en democratie in toenemende mate onder druk in Nederland. Door alles wat er gaande is, is er immers een steeds grotere groep mensen in onze samenleving waarvan de bestaanszekerheid, en dus hun gevoel van vrijheid, in het geding is. Verschillen zullen er natuurlijk altijd blijven, maar als we niet oppassen, ontstaat er steeds meer een cultuur van de sterksten, waarin het voor een steeds grotere groep mensen steeds ingewikkelder wordt om mee te kunnen doen. Volgens mij zorgt dat voor een enorme inbreuk op het gevoel van vrijheid en daarmee ook op wat wij in ons land een democratie noemen. Met elkaar hierover in gesprek blijven en zorgen dat iedereen ertoe doet, is dus essentieel.”

1 4 WANNEER BEREIK JIJ JOUW KOOKPUNT?

Tekst: Sophie Paulis

Je eigen grenzen aangeven, een belangrijk thema dat centraal stond tijdens de workshop 'Boiling Frog' waar leerlingen aan deel konden nemen tijdens Free Future College 2022. Onder hen bevonden zich ook een aantal van de leden van het Mediateam. Hoe zij de workshop hebben ervaren, lees je in onderstaand verslag van Sophie Paulis.

'Boiling Frog'? Ja, je leest het goed. Wellicht klinkt het in eerste instantie als een wat vreemde naam voor een workshop, maar er zit een verklaring achter. De naam komt namelijk van een experiment dat ooit is gehouden: als je een kikker in een pan kokend water zet, springt de kikker er direct uit. Op het moment dat je de kikker echter in een pan koud water zet en het water langzaam aan de kook brengt, zal de kikker er niet uitspringen en wordt dus levend gekookt. De link met de workshop? We konden zelf ervaren hoe je via de 'langzame kook methode' sneller ja zegt op punten waar je eigenlijk tegen bent. Terwijl je meteen nee zou zeggen als je datzelfde scenario direct voorgelegd zou krijgen, oftewel in een pan met kokend water wordt gegooid.

De workshop begon met een spel waarbij we meerdere scenario's voorgeschiedt kregen. Scenario's als: wat als je ouders tegen je

(homoseksuele) relatie zijn? En wat als de maatschappij je relatie niet accepteert? Per scenario moesten we individueel aangeven of daarmee ons 'kookpunt' al was bereikt of dat we er nog tegen zouden kunnen. En zo werden de scenario's steeds verder opgevoerd, tot het eindscenario, oftewel het ergste scenario, waarbij je op straat fysiek en mentaal aangevallen zou worden vanwege je relatie.

Na afloop van dit spel kregen we allemaal posters met daarop simpele pictogrammen die de verschillende scenario's uitbeeldden. We kregen de opdracht om het pictogram te kiezen dat hoorde bij het scenario waar ons eigen kookpunt lag en dat vervolgens te versterken met een rode en een blauwe stift. Bewust gekozen kleuren trouwens, omdat rood vaak wordt geassocieerd met liefde, maar tegelijkertijd ook met kwaadaardigheid en bij de kleur blauw denken mensen vaak aan de lucht (en dus vrijheid,) maar ook aan zakelijkheid en techniek. Toen deze posters eenmaal af waren, mochten we ze in groepjes bespreken om uiteindelijk de beste poster per groepje te kiezen en die te presenteren aan de rest, waarna we er gezamenlijk een slogan bij mochten verzinnen. De beste slogans: **Stop homohaat! Kom in actie!** **Als je je relatie meldt, krijg je minder geld!**

MIJN CONCLUSIE ACHTERAF:

Het was echt heel interessant om te zien dat mensen via de 'boiling frog' methode vaak sneller (en op meerdere punten) toestemden dan ze in eerste instantie zouden doen. Doordat je vrijheid in kleine stapjes wordt ingeperkt, merk je kennelijk het verschil niet zo erg en ben je dus sneller geneigd om ja te zeggen.

Tekst: Famke Buwalda, Fiona Olthoff en Jane Smeets

Suus te Braak is docent Social Work aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Daarnaast heeft hij zijn eigen bedrijf HizzFitt Queer Lifestyle Coaching waarmee hij zich richt op fysieke, mentale en emotionele coaching voor mensen die zich net als hij als queer identificeren.

Wat vind jij nou echt belangrijk?

"Ik vind het belangrijk dat vooral jonge mensen leren dat ze mogen zijn wie ze willen zijn. Hoe vreemd je zelf ook denkt te zijn. Alles in je tienerjaren is nu eenmaal vreemd en nieuw, want niet alleen je lichaam verandert, maar ook je omgeving en de verhouding met volwassenen. Je staat er ineens als een soort rare smurf tussenin. Ik denk dat dat een heel cruciaal punt is in het leven

weten dat ze mij kunnen vinden en vragen kunnen stellen. Dat ze weten dat ze niet alleen zijn. Maar anderszijds is het ook een boodschap voor grote mensen, want ook zij weten lang niet altijd hoe die omgang nou precies werkt."

Hoe zou de jonge versie van jou naar jouw huidige versie kijken?

"Wie ik nu ben zou voor mijn twaalfjarige zelf aan de ene kant heel interessant zijn, maar ook een beetje intimiderend. Ik ben duidelijk geworden voor mezelf en ik begrijp mezelf steeds beter. Toen ik twaalf was, was ik ook al behoorlijk activistisch, dus ik denk wel dat mijn grotemensenvorm een goed voorbeeld zou zijn voor mijn jongere ik. Ik weet alleen niet of ik als twaalfjarige naar mijn huidige ik had kunnen kijken met de gedachte: dat zou ik ook durven."

SUUS TE BRAAK

'IK HERKEN WAT JE VOELT'

van een mens. Een punt waarop je gevormd wordt en kan leren wat jij nou echt belangrijk vindt. Zelf ben ik mijn tienerjaren zonder al te veel kleerscheuren doorgekomen en uiteindelijk een groot mens geworden, maar toch miste ik een voorbeeld. Ik kende namelijk helemaal geen homoseksuelen of transgendermensen in het dorp waar ik woonde."

Met welk doel deel jij je kennis en ervaring?

"Met de huidige discussie over de nieuwe transgenderwet zie je ineens dat heel veel mensen die zelf niet transgender zijn daar een mening over hebben. Dat terwijl er aan jou als trans kind of persoon niet wordt gevraagd wat jij ervan vindt. Ik vind het mijn sociaal maatschappelijke verantwoordelijkheid als groot mens om te zeggen dit weet ik, dit ken ik en hier kan ik iets over delen. Maar in plaats van daar met andere grote mensen over te praten, doe ik dat liever met jongeren. Ik wil met ze delen dat ik herken wat ze voelen. We mogen dan misschien niet hetzelfde zijn, ik herken je gevoel wel! Wat ik hiermee hoop bereiken? Enerzijds wil ik een voorbeeld zijn voor andere mensen. Dat betekent niet dat ik op een voetstuk wil worden geplaatst, maar dat mensen

Hoe vrij voel jij je in Nederland?

"Ik voel me best vrij, maar dat is ook omdat ik daarvoor de ruimte neem. Iets wat is ontstaan door in sommige ruimtes geweigerd te worden, waarna ik mij realiseerde dat ik die ruimte gewoon mag nemen. Of liever gezegd, op mag eisen. Maar dat is niet voor iedereen even makkelijk. Ik denk dat dat deels komt doordat we in Nederland niet meer naar elkaar luisteren. En met luisteren bedoel ik ook horen, dus echt verstaan wat iemand zegt. Dat is volgens mij dan ook de grootste vrijheidsbeperking in ons land, we luisteren niet meer naar elkaar."

Wanneer voelde jij je zelf het ergst in je vrijheid beperkt?

"Toen ik in de stad in elkaar werd geslagen. Dat gebeurde omdat iemand niet kon duiden of ik een man of een vrouw was, waardoor hij zich geïntimideerd voelde en voor het gevecht koos. Dat deed heel veel met mij, want ik ontdekte toen pas echt hoe agressief mensen kunnen reageren op iets wat ze niet begrijpen en dat ze dat letterlijk bevechten. Dat wist ik natuurlijk al wel, alleen had ik het zelf nog niet aan den lijve ondervonden. Tot dat moment..."

MAHER
HAJJ KADDOUR

‘VRIJHEID IS JEZELF KUNNEN ZIJN’

Tekst: Maaïke van Helmond

Dat vrijheid alles behalve vanzelfsprekend is, weet Maher Hajj Kaddour maar al te goed. In 2015 vluchtte hij voor de derde keer in zijn leven: twee keer voor de oorlog en een keer omdat hij niet in het leger wilde. Een derde vlucht die hem vanuit Syrië naar Nederland leidde. “Maar ook hier voelde ik mij niet meteen vrij”, vertelt hij. “Dat gevoel kwam pas toen ik mijn eigen woning had en de officiële papieren dat ik hier ook echt mocht blijven.”

Inmiddels voelt Maher zich thuis in Nederland, maar daar heeft hij zelf wel heel hard voor moeten werken. “Ik wist eigenlijk vrij weinig over Nederland toen ik hiernaartoe kwam. Het enige wat ik wist was dat er veel koeien waren”, lacht hij. Toch was de keuze om naar Nederland te gaan wel een heel bewuste keuze. “Een neef van mij woonde destijds al in Amsterdam en ik wilde het liefst naar een land waar ik in ieder geval iemand zou kennen, dat is beter dan niemand.”

De Nederlandse taal

Maher herinnert zich nog precies zijn eerste indruk toen hij eenmaal in Nederland aankwam. “Ik hoorde de mensen praten en dacht: ‘hoe ga ik die vreemde taal leren?’” Een uitdaging die hij niet uit de weg ging, maar vanaf de allereerste dag juist met beide handen aangreep.

“Binnen zes maanden sprak ik Nederlands. Mensen konden vaak hun oren niet geloven als ze hoorden dat ik pas enkele maanden hier woonde en toch al zo goed de taal sprak. Hoe ik dat voor elkaar heb gekregen? Door heel veel met vrienden te praten, te studeren, vrijwilligerswerk te doen en mezelf te verbieden om nog Engels te spreken.” Een methode die voor hem perfect bleek te werken.

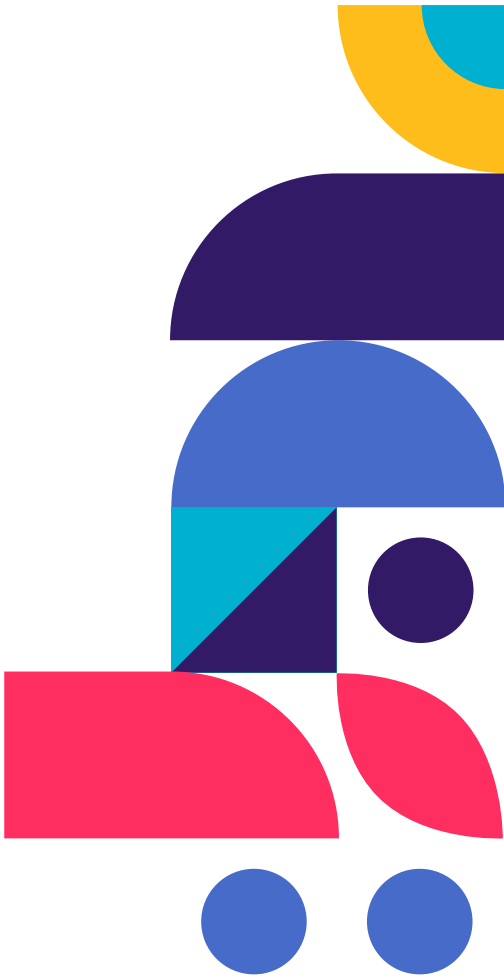
“De eerste maanden in Nederland heb ik dus heel nuttig besteed, ook al zat ik destijds nog midden in mijn procedure en moest ik afwachten of ik überhaupt wel zou mogen blijven. Wachten op een ja of nee dus, dat voelt een beetje alsof je aan een lijntje wordt gehouden. Maar in plaats van bij de pakken neer te gaan zitten, heb ik de knop omgezet, alles achter mij gelaten en ben ik positief naar de toekomst gaan kijken. Ik was immers gezond, had fijne vrienden, oftewel een goede reden om positief te zijn.”

Ieder op zijn eigen manier

Thuis voelen deed hij zich echter niet meteen. Dat gevoel kwam dus pas toen hij eindelijk zijn eigen woonruimte en papieren had. Een gevoel dat hij omschrijft als: “Ik kon eindelijk mijzelf zijn en hoefde mij niet meer angstig of onveilig te voelen.” Makkelijker gezegd dan gedaan, gezien zijn achtergrond, en er zijn dan ook nog steeds momenten

waarop hij zich heel goed realiseert dat niet iedereen vrijheid op dezelfde manier ervaart. “Zo kijk je in Syrië anders naar vliegtuigen dan hier. Als je daar een vliegtuig aan hoort komen, begin je vaak al te rekenen hoeveel tijd je nog hebt om weg te komen, mocht dat nodig zijn, want een vliegtuig betekent in veel gevallen gevaar. Ook ik kijk daardoor nog steeds anders naar vliegtuigen, hoewel de ervaring voor mij minder heftig is dan voor sommige van mijn familieleden die bombardementen van dichtbij hebben meegemaakt en daarbij ook dierbaren zijn verloren.”

Ieder ervaart vrijheid dus op zijn of haar eigen manier, want ieders situatie en verhaal zijn anders. Dat is dan ook de boodschap die Maher over wil brengen aan anderen, wat hij onder andere doet via de toneelstukken en films waarin hij speelt. “Ik wil de mensen het werkelijke verhaal laten zien, dus niet alleen die dingen die in het nieuws komen en ik vind het belangrijk om zo mijn steentje bij te kunnen dragen.” En verder geniet hij vooral van het leven dat hij leidt in Nederland. “Ik leef mijn leven spontaan”, vertelt hij met een glimlach op zijn gezicht. “Ik kijk niet te ver vooruit, maar geniet van waar ik nu mee bezig ben. Mijn werk op het toneel en in films, mijn carrière als DJ Ma-Herrie die mij op steeds meer mooie plekken brengt, mijn vrienden, mijn leven, mijn vrijheid.”

Tekst: Fiona Olthof & Famke Buwalda

Eric Reijnen Rutten (53) is verslaggever bij de Gelderlander, een regionale krant met tien verschillende edities. Een deel van de pagina's is voor elke editie hetzelfde, omdat er nu eenmaal dingen zijn die voor alle regio's interessant zijn. Dát zijn met name de stukken die Eric schrijft.

Wat betekent persvrijheid voor jou?

“Persvrijheid is voor mij dat ik de vrijheid heb om alles te kunnen schrijven wat ik wil. Dat is natuurlijk altijd enigszins beperkt, want alles wat je schrijft moet wel waar zijn. Persvrijheid is voor mij dus niet dat je zomaar alles op kunt schrijven, maar ik vind wel dat ik dingen moet kunnen schrijven zonder na te hoeven denken over of er straks niet iemand boos voor mijn deur staat. De persvrijheid staat in de hele

dus de Mark Rutters en Rob Jetten van de wereld. Want als wij ze niet controleren, wie doet het dan? Als wij dat niet in alle vrijheid kunnen doen, maar steeds moeten nadenken over wat de consequenties zijn van wat wij schrijven, dan ben je de vrije samenleving wel kwijt. Wij als media zijn dus als het ware de hoeders van de democratie. Als wij niet vrij kunnen schrijven, dan ben je de controle over de politieke macht kwijt en dat zou het begin van het einde zijn voor de vrijheid van ons allemaal.”

Je bent bij de Oekraïense grens geweest, wat heb je daar gedaan?

“Ik ben als verslaggever mee geweest met een bus uit de Betuwe die daarheen ging om vluchtelingen op te halen. Zeker rond het begin van de oorlog waren daar veel mensen die opvang nodig hadden.

leren van de democratie. Werkt die nog? Gaan er niet zomaar mensen met ons belastinggeld vandoor? Verloopt alles volgens de afspraken die we hebben gemaakt? Dit kunnen de media allemaal controleren. En natuurlijk wil ik informeren over wat er gaande is. Daardoor maak je het leven van mensen wat zekerder. Want als je weet wat er loos is, weet je ook of je voorzorgsmaatregelen moet nemen of dat je je juist geen zorgen hoeft te maken.”

ERIC REIJNEN RUTTEN

‘DE MEDIA ZIJN DE HOEDERS VAN DE DEMOCRATIE’

wereld onder druk en ook in Nederland kan je dit merken. Je ziet dat bijvoorbeeld Tweede Kamerleden van alle kanten bedreigd worden. Ze zeggen wel dat ze zich daar niks van aantrekken, maar de vraag is of dat ook echt zo is, want ze zijn allemaal toch ook gewoon mens. Persoonlijk voel ik mij heel vrij om te schrijven wat ik wil, maar dat betekent niet dat ik niet onder druk sta. Zo heb ik aan het begin van de boerenprotesten een artikel geschreven waarin ik de toespraak van een van de boerenleiders heb gefactcheckt. Verschillende punten bleken niet te kloppen. Dat artikel zorgde voor nogal wat woede onder de boeren, zo veel zelfs dat ze de volgende dag met vier tractors voor het kantoor stonden. Ze stonden weliswaar bij het verkeerde kantoor, dus ik trok me er weinig van aan, maar je zou dat ook als intimiderend kunnen ervaren. Mensen reageren wel vaker op artikelen, maar sturen dan een ingezonden brief of bellen even.”

Wat is de invloed van de media op de vrijheid binnen een land?

“De media controleren de macht,

Een heel groot deel van hen ging naar Polen, maar er kwamen aan de grens ook allemaal particuliere bussen om vluchtelingen op te halen. Een onveilige en onzekere situatie voor die mensen, want ze stapten in een bus en moesten er maar op vertrouwen dat ze geholpen werden. We moesten mensen er echt van overtuigen dat ze bij ons in konden stappen en dat wij ze wilden helpen.”

Hoe heb je de persvrijheid daar ervaren?

“Ik ben tot aan de Oekraïense grens gegaan, dus ik weet niet hoe het zit in Oekraïne zelf. Maar in Polen kon ik gewoon zonder problemen mijn werk doen. Niet dat het daar overigens niet toch al heel spannend was: wij kwamen op een maandag aan en het weekend daarvoor waren er aan de andere kant van de grens Russische bommen gevallen.”

Wat wil je met je werk bereiken?

“Dat mensen in vrijheid kunnen leven. Wat wij als media daaraan kunnen doen, wat de individuele burger niet kan, is het contro-

Heb je nog een advies over wat mensen zelf kunnen doen?

“Kijk goed wat de bron is van de informatie die tot je komt. Iedereen heeft de vrijheid om op sociale media dingen te beweren, maar heel vaak is dat informatie waarvan je je af moet vragen of het wel klopt. Het is verstandig om goed te kijken wie de afzender is en bijvoorbeeld te rade te gaan bij de media die je goed kent, die vertrouwd zijn, om te controleren of klopt wat er wordt beweerd.”

BEHANDEL ELKAAR MET RESPECT!

Column: Jane Smeets

Wat doen we om onze vrijheid te vergroten? De meeste mensen denken hierbij meteen aan protesteren, aan het laten horen van je stem. De vraag blijft dan echter altijd of er wel naar je wordt geluisterd, of de ander het eigenlijk wel hoort. Het gaat er niet om of je het ergens mee eens bent of niet, het draait erom dat we inzien dat er meningsverschillen kunnen zijn én dat we dit kunnen accepteren van elkaar.

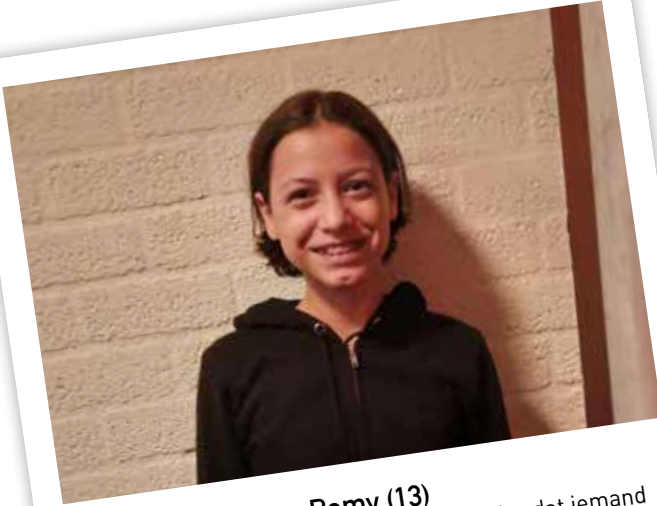
Helaas is van die ambitie nog maar al te vaak geen sprake. Daar zijn oneindig veel voorbeelden van te benoemen. Zo werk ikzelf als werver voor diverse goede doelen en ook ik kan over dit onderwerp meepraten. Wanneer je langs de deuren gaat voor een goed doel, hoop je maar dat je met respect wordt behandeld. Er zitten dagen tussen dat deuren worden dichtgesmeten en wervers worden uitgescholden. De aanleiding voor dit gedrag is mij nog steeds onbekend; misschien komt het door het doel waarvoor je je inzet of hoe je eruitziet.

In het fondsenwerfwereldje wordt er voor je op pad gaat goed bekeken in welke wijk je gaat lopen. Daarbij kijken wervingbureaus onder andere naar welke doelen al worden gesteund in die wijk. Want als je je inzet voor vluchtelingen, kun je maar beter niet ergens gaan werven waar mensen alleen nationale doelen steunen. Dit gebeurt niet alleen om de kans van slagen voor het doel te verhogen, maar ook om de wervers in bescherming te nemen. Het komt namelijk meer dan eens voor dat wervers met een niet-Nederlandse achtergrond worden behandeld als een stuk stront, terwijl er wel met respect wordt geluisterd naar hun collega's die er Nederlands uitzien. Dit is slechts één van de talloze voorbeelden waarbij onze samenleving mensen anders behandelt op grond van uiterlijk of een meningsverschil.

Ilse Janssen
"Vrijheid betekent voor mij kunnen zijn wie ik wil zijn en kunnen doen wat ik wil doen, zonder beperkingen. Ik vind vrijheid in sporten en bewegen en voel me een stuk minder vrij als ik dat niet kan."

Er moet altijd een mogelijkheid zijn om jouw mening te kunnen uiten, maar dan wel met als voorwaarde dat je de ander respecteert. Door simpelweg naar elkaar te luisteren, zorgen we er al voor dat onze vrijheid wordt vergoet. Behandel mensen met bijvoorbeeld een andere etniciteit of kledingkeuze met respect. Zo kan iedereen hetzelfde terugverwachten, want hoe fijn zou het zijn als je wordt gehoord door een ander zonder je beperkt te voelen?!

Romy (13)
"Vrijheid is kunnen doen wat je wil zonder dat iemand je daarvan weerhoudt en je probeert te vertellen wat je moet doen."

Chelsea Oost
"Vrijheid is voor mij vrij zijn op lichamelijk, geestelijk en spiritueel gebied. Ik hecht er veel waarde aan dat ik zowel fysiek als mentaal kan gaan en staan waar ik wil, dat is voor mij echt vrij zijn."

ZIJN WIJ WEL ECHT VRIJ?

Column: Michelle van Leeuwe

Vrijheid is iets wat door velen wordt gezien als de mogelijkheid om jezelf te zijn en te mogen zeggen en doen wat je wil. Dit is iets waar we in Nederland naar proberen te streven. Zo hebben we grondrechten waardoor wij vrij zijn onze mening te uiten, ieder geloof openlijk kunnen belijden, mannen en vrouwen gelijk zijn en discriminatie verboden is. Dit zijn factoren die de vrijheid in ons land verbeteren. Maar ben je in een land met zoveel rechten en vrijheden ook wel echt helemaal vrij?

Racisme, homofobie en seksisme zijn dingen die altijd plaats blijven vinden, welke grondrechten je er ook tegen opstelt. Mensen worden nog steeds veroordeeld om de kleur van hun huid, hun seksualiteit, geslacht of genderidentiteit. Dingen die eigenlijk zo klein zijn, maar waar toch een heel groot ding van wordt gemaakt. Zijn zij dan nog wel vrij om zichzelf te zijn als ze niet vrij zijn van de oordelen van anderen? Verwachten wij van de vele migranten en vluchtelingen die hier een thuis proberen te zoeken, in een land dat zo verschilt van hun eigen land, dat zij zich aanpassen aan onze cultuur en manieren van doen? Als we willen dat iedereen zichzelf kan zijn en kan zeggen en doen wat hij wil, beperken wij hen dan niet in deze vrijheid?

Maar ook diegenen die minder last hebben van discriminatie, homofobie of racisme, voelen zich niet altijd vrij. Mensen zijn bang veroordeeld te worden voor de kleinste dingen en durven zich daarom niet te uiten zoals ze zijn. In hoeverre zijn zij dan nog vrij?

Vrijheid is geen vanzelfsprekendheid en je zult nooit helemaal vrij zijn van de meningen en oordelen van anderen. Het is iets waar constant voor gestreden moet worden. Iets wat we misschien nooit volledig zullen bereiken. Maar door begrip en door respectvol met elkaar om te gaan, zullen we in ieder geval een stuk verder komen...

Tekst: Yaelle Klijn

Reinier van Zutphen is onze Nationale Ombudsman, oftewel dé persoon waar elke burger naartoe kan stappen als hij problemen heeft met de overheid in de breedste zin van het woord. Yaelle Klijn sprak met hem over zijn werk en zijn visie op het begrip vrijheid.

Heeft jouw werk invloed op de vrijheid van de inwoners van Nederland?

"Als ombudsman zorg ik ervoor dat mensen hun vrijheid echt kunnen ervaren en ik kom op voor hun baan, hun huis, uitkeringen, zorg en noem maar op. Ik denk dat als je de vrijheid hebt om zelf te kunnen beslissen over zaken als wat je doet, waar je woont en werkt en welke

opleiding je wilt volgen, dat je dan naar andere vrijheden kan gaan kijken zoals vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting. Dat zijn hele belangrijke vrijheden, maar als je niet voldoende hebt om van te leven, dan zijn die niet jouw eerste prioriteit, omdat je dan andere dingen aan je hoofd hebt. Ik draag dus bij aan de vrijheid in basisbehoeften, zodat mensen kunnen doorgroeien in hun eigen vrijheid."

Denk je dat het bestaan van de Nationale Ombudsman bekend genoeg is in Nederland?

"Al weten veel mensen ongeveer wel wat een ombudsman doet, mijn werk is nog steeds niet bekend genoeg. We werken er dan ook

hard aan om die bekendheid te vergroten. Zo ben ik aanwezig tijdens GrondFest, sta ik met collega's op markten om met mensen te praten, doe ik mee aan diverse activiteiten en ga ik ook gewoon met mensen in gesprek. Bij voorkeur met mensen die anders niet snel naar mij toe zouden komen, om juist hen over mijn bestaan te informeren en ze duidelijk te maken dat ze met overheidsproblemen naar mij kunnen komen."

Zou er op scholen ook informatie moeten worden verstrekt over jouw werk? Wij hebben tijdens onze lessen maatschappijleer bijvoorbeeld nooit iets over het bestaan van een ombudsman gehoord.

"Ik kan best boos worden als ik dat hoor. We proberen het namelijk wel. Zo praten we met docenten maatschappijleer en gaan we naar

niet hebben. Ook dat beperkt hun vrijheid, dus daar ben ik erg alert op. Maar als ik er overall naar kijk, dan denk ik dat ik nog steeds in een vrij land ben."

We zijn in Nederland gewend aan vrijheid en democratie, maar hoe vanzelfsprekend mogen we dat eigenlijk vinden?

"Als je de krant leest en ziet wat er in de wereld gebeurt, mag je het nooit vanzelfsprekend vinden. Je moet er altijd voor zorgen dat we de vrijheid blijven houden. Als je het te vanzelfsprekend gaat vinden, denk je niet meer na over wat ervoor nodig is om die vrijheid te behouden. Dan wordt het gevaarlijk. Het is een beetje dubbel: aan de ene kant wil je een samenleving waarin je niet de hele dag na hoeft te denken over de vanzelfsprekendheid, maar om te zorgen dat die blijft, moet je er juist

REINIER VAN ZUTPHEN

'OVERALL DENK IK DAT IK IN EEN VRIJ LAND BEN'

bijeenkomsten waar die docenten zijn. Ik vind dat als je praat over hoe de staat in elkaar zit, dat uitleg over het bestaan van ombudsmannen daar ook bij hoort. Ik ga wel vaak naar hogescholen en universiteiten om te praten met mensen die een rechtenopleiding volgen, omdat mijn werk ook een beetje in die hoek zit, maar het moet beter."

Hoe staat het volgens jou met de vrijheid in Nederland?

"Ik voel me heel vrij. Mijn overtuiging is dat we een rechtsstelsel hebben dat niet corrupt is, we zijn geen totalitaire staat en mogen zeggen wat we willen, natuurlijk binnen bepaalde grenzen, maar die zijn zeer ruim. Die vrijheid van meningsuiting is er om te kunnen zeggen wat we willen en anderen ook de ruimte daarvoor te geven, maar niet om elkaar dwars te zitten. We zouden elkaar moeten respecteren, maar dat gebeurt helaas niet altijd, wat het ingewikkeld kan maken. Daarnaast hebben weliswaar veel mensen in Nederland voldoende inkomen, maar tegelijkertijd zijn er ook steeds meer mensen die dat

wel met regelmaat bij stilstaan. Als we niet meer met elkaar praten over vrijheid, lopen we namelijk het risico dat die vrijheid verdwijnt. Jongeren zijn hierin ook belangrijk. Want als we niet met jongeren praten over hoe ze later in deze samenleving willen leven en wat zij belangrijk vinden, dan pakken we een deel van hun vrijheid af. De toekomst is immers van jonge mensen. Ik vind het ook mijn verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de generatie die er nu aankomt de ruimte krijgt om zelf hun toekomst te bepalen. Dat kan alleen als de nu al wat oudere mensen zorgen dat die ruimte er is. Belangrijk daarbij is het wel om te weten welke ruimte jongeren precies willen. Dat moeten we alleen niet willen bedenken zonder met jongeren te praten, want dan maken we een fout. We moeten juist dat gesprek met jongeren aangaan op alle mogelijke manieren. Uiteindelijk is de beslissing immers aan de jongeren en ook dat is vrijheid: zelf mogen beslissen!"

FOTOGRAAF MATHIJS HANENKAMP

IMPRESSIE FREE FUTURE COLLEGE 2022

Tekst: Michelle van Leeuwe en Yaelle Klijn

Teddy Vrijmoet (54) is al vier jaar werkzaam als directeur-bestuurder van de Lindenberg. Daarnaast wijdt zij zich momenteel ook in de rol van festivaldirecteur, samen met het projectteam, aan de organisatie van GrondFest. Aan Yaelle Klijn en Michelle van Leeuwe vertelde zij onder andere meer over wat volgens haar de belangen zijn van vrijheid in de democratie en in het leven zelf.

Wat betekent vrijheid voor jou?
 “Heel erg veel! Vrijheid gaat voor mij over jezelf mogen zijn en respect hebben voor een ander, een antwoord dat waarschijnlijk wel meerdere mensen zullen geven. Ik hoor mensen echter soms klagen over de regelgeving in Nederland, dat het niet goed werkt en dat het een poppenkast is. En inderdaad, democratie is niet het beste systeem, maar persoonlijk ken ik geen betere optie. In een samenleving is het heel erg belangrijk dat je een bepaalde mate van vrijheid hebt, maar ik ben bang dat sommige groepen denken dat ze beter af zijn met minder vrijheid en een sterke leider die ons aanstuurt. We willen toch geen dictatuur?! Democratie komt met vrijheid, probeert iedereen een plek te geven zonder dat één iemand

gaat bepalen wat wij moeten doen en moeten denken. Dat is een recht wat we moeten koesteren. Soms denk ik dan ook weer, ‘ik kan me hier wel zorgen over zitten maken, maar ik kan ook proberen daar iets aan te doen’. Dat is waar Free Future en het GrondFest voor zijn, om een verschil te maken.”

Wat is er zo belangrijk aan het Free Future College?
 “Het gaat over vrijheid, ertoe doen, er mogen zijn. En het is voor een nieuwe generatie die hun stem moet laten horen. Daarnaast vind ik het ook belangrijk dat jongeren mensen ontmoeten uit hele andere bubbels en hun eigen mening mogen geven over vrijheid. Dat past

bij wat wij bij de Lindenberg doen met kunst en cultuur; niet alleen vaardigheden opdoen, maar ook mogen deelnemen, duidelijk maken dat je er mag zijn en je eigen stem uitbrengen. Daarmee kom je heel dicht bij waar het Free Future College voor staat.”

Waarom moeten jongeren hier nu al mee bezig zijn?
 “Waarom niet?! Omdat jongeren

ertoe doen en het belangrijk is dat jongeren meepraten over problemen waar we als wereld mee zitten, zoals economische problemen en klimaatvragen. Het initiatief om jongeren stemrecht te geven dat deze week ook wordt gedeeld, vind ik op zich dan ook een heel gaaf initiatief, maar persoonlijk weet ik niet zo goed of ik kiesrecht dan de beste oplossing vind. Natuurlijk vind ik dat jongeren ertoe doen, maar ik denk niet dat het helemaal in het stemmen zit. Dat jongeren gehoord worden, vind ik super belangrijk. Op welke manier dat moet gebeuren, weet ik alleen niet helemaal. Misschien via stuurgroepen die aan de voorkant meedenken? Maar het kan natuurlijk niet zo zijn dat je op

je achttiende ineens je hele bordje volgeladen krijgt, terwijl je daarvoor helemaal geen zeggenschap had. Ik hoop gewoon dat de overheid de stem van jongeren echt meeneemt en er iets mee doet.”

Wat is GrondFest precies?
 “GrondFest is een evenement waarbij we zo veel mogelijk facetten van democratie willen belichten. We willen zo veel mogelijk groepen van

verschillende leeftijden bereiken en doen dit door middel van debatten, lezingen, videoclips, toneelvoorstellingen, een krant et cetera. Niet iedereen houdt immers van dezelfde dingen. Enerzijds willen we mensen aantrekken die zich al betrokken voelen bij de democratie, mensen die debatten leuk vinden. Anderzijds willen we juist ook die mensen die zich nog niet betrokken voelen bij de democratie aantrekken, dat is een hele grote groep. Vaak zijn dit jongeren, mensen die niet van debatten houden, mensen die arm zijn, die teleurgesteld zijn en geen vertrouwen meer hebben in de politiek. We doen ons best om veel mensen het gevoel van betrokkenheid te geven, om duidelijk te maken dat

zij gehoord worden. Wij denken dat het ontzettend belangrijk is om al deze doelgroepen te bereiken en erbij te betrekken. Juist nu, omdat de democratie in Nederland soms onder druk staat. Het gaat van crisis naar crisis, coronacrisis, oorlog in Oekraïne, inflatie en ga zo maar door. Mensen voelen zich soms niet meer betrokken bij de democratie of krijgen überhaupt de kans daartoe niet. Dat zijn precies de mensen die we ook willen bereiken met dit festival. Als dat lukt, dan hebben we iets bereikt.”

Tekst: Maaïke van Helmond

“Vrijheid is zonder beperkingen en belemmeringen je eigen vrije keuzes kunnen maken!” Dat klinkt hier in Nederland dan misschien als iets wat heel vanzelfsprekend is, maar als we wat beter om onszelf heen kijken, is dat het volgens Frank Speel, werkzaam bij de VNG (de Vereniging van Nederlandse Gemeenten), toch echt niet. “We zouden dan ook eigenlijk dagelijks even bij onze vrijheid stil moeten staan.”

Dankzij zijn vorige carrière bij defensie en zijn bijbehorende bezoeken aan landen in of vlak na een oorlogssituatie, heeft Frank met eigen ogen kunnen zien hoe wankel

echter voor veel mensen makkelijk gezegd dan gedaan, omdat ze geneigd zijn om ook met jongeren op de oude, vertrouwde manier, dus via brieven en wellicht e-mails, te communiceren. Dat terwijl je om deze specifieke doelgroep echt goed te bereiken volgens Frank juist ook gebruik zou moeten maken van hun eigen communicatiemiddelen. “WhatsApp, om maar een voorbeeld te noemen. Want als we ons echt in de jongeren en hun belevingswereld verplaatsen, kunnen we het meest bereiken. Daarbij moeten we er echter wel voor waken dat we ook weer niet te populair proberen te doen, want dan slaan we de plank volledig mis.” En nog een tip die hij op dit vlak geeft: “Ga naar de jongeren toe

jaar in zes gemeenten hebben opgehaald. Wij hopen tijdens GrondFest nog meer goede ideeën en adviezen te verzamelen om jongeren echt een stem te kunnen geven. Hoe doe je dat? Wat heb je daarvoor nodig? Wat zijn de do’s-and-don’ts? Ik wil blijven leren door te luisteren en daarmee een bijdrage kunnen leveren aan het terugwinnen van het vertrouwen van inwoners in de lokale democratie. Dat is mijn missie als VNG’er en zeker ook tijdens GrondFest. Dus: just tell it, just do it! Ik hoop dat we na GrondFest nog weken nodig hebben om de goede ideeën en aanvullingen te verzamelen. Dat houdt ons jong, vernieuwend én actiegericht.”

FRANK SPEEL ‘JUST TELL IT, JUST DO IT!’

het begrip vrijheid eigenlijk is. “Dat heeft voor mij heel duidelijk gemaakt dat vrijheid alles behalve vanzelfsprekend is en de huidige situatie in Oekraïne versterkt dit gevoel alleen nog maar meer. Ik vind het dan ook heel bijzonder dat we hier in Nederland niet elke morgen dat we in vrijheid wakker mogen worden even daarbij stilstaan.” Zelf probeert hij dat in ieder geval wel zo veel mogelijk te doen. “Want ik voel mij hier gelukkig vrij en heb het idee dat ik kan doen wat ik wil. Maar tegelijkertijd voel ik ook dat er heel veel onvrede is in de samenleving. Het is dan ook heel belangrijk om daar elke dag over te blijven praten en vooral ook de tijd te nemen om goed naar elkaar te luisteren en echt te horen wat er wordt gezegd.”

Geef jongeren een stem
 Daarbij is volgens Frank ook een belangrijke rol weggelegd voor de jongere generatie. “Zij hebben en zijn immers de toekomst! Juist daarom is het nu zo belangrijk om ze echt serieus te nemen, als volwaardige partij aan tafel te zetten en ze een stem te geven.” Dat is

in plaats van ze naar jou te laten komen. Oftewel, zoek ze op in hun eigen wereld, geef ze een stem en laat ze meepraten en meedenken.”

Maak er gebruik van!
 Zelf gaat Frank ook heel regelmatig en heel bewust het gesprek met jongeren aan. “En elke keer weer merk ik dat er heel veel energie en creativiteit in die jongere doelgroep zit. Inbreng die we simpelweg nodig hebben in onze samenleving en waar we dus ook gebruik van moeten maken.” Iets wat hij ook weer merkte tijdens het maken van het Manifest #MijnStemTelt. “Een ontzettend mooi project dat we afgelopen jaar met en voor jongeren hebben uitgevoerd met als doel om ze echt een stem te geven.” En ook door zijn aanwezigheid en actieve betrokkenheid bij GrondFest hoopt hij heel wat mooie gesprekken te kunnen voeren en vooral naar goede ideeën te kunnen luisteren van (jonge) deelnemers. “Samen met mijn collega, VNG-trainee Meike-Yang, wil ik op zoek gaan naar de aanvullingen op de wijze lessen en adviezen die we het afgelopen

TITUS BRANDSMA COURANT

TITUS BRANDSMA COURANT

VOOR VREDE & VRIJHEID

